

واکنش معاون اول قوه قضائیه به ماجرای اوین

خیلی از تصاویر مونتاژ است

گروه سیاست:معاون اول قوه قضائیه در واکنش به ماجرای زندان اوین گفته است: خیلی از تصاویر پخش شده مونتاژ است و اصلا ربطی به زندان ندارند. انتشار تصاویر زندان اوین که به‌صورت گزینشی منتشر شده، حتی برخی تصاویر مربوط…

- صفحه ۳

دوشنبه ۸ شهریور ۱۴۰۰ ۲۱ محرم ۱۴۴۳ ۳۰ آگوست ۲۰۲۱

تترها

اولین جلسه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت با حضور «مخبر»، «رضایی» و «خاندوزی» برگزار شد

همراهان یارقبای اقتصادی؟

صفحه ۲

وزیر راه روحانی، رئیس سازمان انرژی اتمی شد

از راه و ساختمان تا راکتور هسته‌ای

صفحه ۲

رئیس سمپاد، معاون اموزن زنان می‌شود؟

«یاوری» برای رئیسی؟

صفحه ۲

ادعای جالب درباره لباس ایرانی‌ها در توکیو

صفحه ۱۱

مشق قدرت یک نخست‌وزیر

صفحه ۸

واگذاری سوله‌های اتحاد صحت دارد؟

صفحه ۹

حرف اول

درسی از زلزله‌های اخیر برای دولت سیزدهم

مهدی زارع*

در دهه‌ای که گذشت، ساختن مسکن ارزان‌قیمت، مسکن تعاونی، اجتماعی یا مسکن مهر (و هر اسم دیگری که در دولت‌های قبلی و بعدی بر آن بگذارند) یکی از راه‌های خانه‌دارکردن مردم با درآمد کم، کم‌تربخوردار، مهاجر به شهرها و حاشیه‌نشین تلافی شده است. مشکل این نوع مسکن‌ها که با کیفیت‌های مختلف و بعضا بدون رعایت حداقل استانداردها ساخته می‌شوند، آن است که در سوانح طبیعی مانند زمین‌لرزه‌ها، این نوع ساختمان‌ها تاب‌آوری بسیار کمی دارند و بعضا به قتلگاه همان مردم کم‌تربخوردار تبدیل می‌شوند. از سوی دیگر سکونت‌گاه‌های در حال استقرار هرچه بیشتر در مناطق پرخطرتر و نزدیک‌تر به گسل‌ها هستند و این روند در چند دهه اخیر تسریع شده است. سکونت‌گاه‌های جدید و موجود در معرض ریسک بالا، برجمعیت‌تر می‌شوند؛ در نتیجه ریسک بیشتر می‌شود. در زلزله ۲۱ آبان ۱۳۹۶ زلگه سرپل‌ذهاب گسترش خرابی‌ها به‌ویژه استقرار هرچه بیشتر در مناطق پرخطرتر و نزدیک‌تر به گسل‌ها حادث که ویران شدند، علاوه بر اینکه در معرض یک زلزله شدید با بزرگای ۷٫۳ و در نزدیکی پهنه گسلش اصلی قرار داشتند، با کیفیت بد ساخت این بناها مرتبط است. متأسفانه کیفیت بد مسکن مهر شخصی‌ساز در سرپل‌ذهاب و مسکن مهر در اسلام‌آباد غرب موجب حدود صد نفر کشته شد. زلزله ۱۳۹۱ وزرکان و ۱۳۹۳ مورموسوری ایلام نیز دو تجربه تلخ قبلی ما از عملکرد واحدهای مسکن مهر بودند. بسیاری از مردم نیز در سایر بناهای بعضا نوساز ویران‌شده جان خود را از دست داده‌اند. علاوه بر کیفیت بد ساخت، گسترش تخریب به محل ساختمان‌ها نیز بستگی دارد. واحدهایی که در سرپل‌ذهاب آسیب جدی دیده‌اند، روی زمین‌های کشاورزی با خاک نرم و کنار رودخانه به نام «محله فولادی» ساخته شده بودند. اثر تشدید خاک نرم و سطح بالای آب زیرزمینی باعث شد شدت امواج در سطح زمین بیشتر شده و این بناها خسارت بیشتری را متحمل شوند. در تهران، کرج، تبریز یا مشهد موقعیت این مناطق نزدیک به گسل فعال و ساخت خانه‌های جدید با مهاجرت بیشتر به این شهرها موجب می‌شود که این مناطق مسکونی بیشتر در معرض خطر زلزله با ریسک بالا قرار گیرند.

ادامه در صفحه ۴

روزنامه شرق

۳ اشکال به نامه فرمانداری در خصوص توقف پیگیری گزارش تحقیق و تفحص از املاک

یک کارتن مستنداتی که فرمانداری ندید

صفحه ۹

عکس: حمید توکلی، فارس

صفحه ۳

مصباحی مقدم از جزئیات جلسه مجمع تشخیص مصلحت درباره ردصلاحیت علی لاریجانی سخن گفت

پرونده ردصلاحیت لاریجانی همچنان مفتوح

یادداشت

کنفرانس بغداد برای اهدافی متناقض

حسین مسعودنیا*

اقتصادی همراه با اختلافات فرهنگی و مهم‌تر از همه نقش مداخلات دولت‌های خارجی امکان هم‌گرایی منطقه‌ای را به حداقل ممکن رسانده است. بنابراین به نظر می‌رسد در چشم‌انداز کوتاه امکان شکل‌گیری هم‌گرایی منطقه‌ای در خاورمیانه تقریبا غیرممکن باشد و در خوش‌بینانه‌ترین حالت کاهش تنش در روابط کشورهای منطقه به‌ویژه میان ایران و عربستان بتواند قدمی به سمت جلو برای تحقق هم‌گرایی باشد. اهمیت روابط میان عربستان و ایران از این منظر مهم است که تقابل ایدئولوژیک، رقابت بر سر رهبری منطقه همراه با اختلاف‌نظر درخصوص ساختار امنیتی منطقه و ماهیت متفاوت سیاست خارجی دو کشور با یکدیگر به اندازه‌ای در سال‌های اخیر شدت یافته که رقابت آنها در سوریه، عراق، یمن و لبنان گاه به مرحله جنگ‌های نیابتی کشیده شده است. بنابراین به نظر می‌رسد نخست‌وزیر عراق اگر با هدف کاهش تنش در روابط ایران و عربستان این کنفرانس را تشکیل داد، است، فاقد هم‌گرایی بوده بلکه شاهد کانون‌های بحران نیز بوده است؛ بحران‌هایی که هنوز در مناطقی مانند عراق، سوریه و یمن به پایان نرسیده و با ظهور مجدد طالبان در افغانستان بحران جدیدی نیز در منطقه شکل گرفته است. به نظر می‌رسد ریشه‌های این منطقه متناقض شکل گرفته است. به نظر می‌رسد ریشه‌های نبود هم‌گرایی در خاورمیانه در وهله نخست باید در جغرافیای سیاسی خاورمیانه جست‌وجو شود؛ چراکه جغرافیای سیاسی خاورمیانه محصول سیاست‌های استعماری است که یکی از مهم‌ترین نتایج آن باقی‌ماندن اختلافات مرزی در منطقه بود. اما علاوه بر جغرافیای سیاسی منطقه، عوامل دیگری نیز در نبود هم‌گرایی در منطقه نقش داشته که مهم‌ترین آنها به این شرح است: ۱- رقابت میان سه برداشت متفاوت از اسلام در خاورمیانه یعنی اسلام سلفی به رهبری عربستان، اسلام شیعی به رهبری جمهوری اسلامی ایران و اسلام اخوانی با پایگاه مصری و به رهبری ترکیه و تلاش سه کشور برای هژمون‌کردن آنها در منطقه ۲- رقابت تاریخی میان کشورهای ایران، عربستان، مصر، سوریه، عراق و ترکیه برای به‌دست‌گرفتن رهبری منطقه ۳- اختلاف دیدگاه کشورهای منطقه درخصوص ساختار امنیتی منطقه ۴- ماهیت متفاوت سیاست خارجی کشورها در قبال غرب به‌ویژه آمریکا ۵- رقابت بر سر رهبری اوپک و نگاه متفاوت به موضوع قیمت نفت ۶- تفاوت نظام‌های سیاسی کشورها ۷- اختلاف کشورها از نظر سطح درآمد

ادامه در صفحه ۴

وزیر خارجه پس از نشست منطقه‌ای از عراق به سوریه رفت

دمشق، دومین مقصد امیرعبداللهیان

گروه دیپلماسی: وزیر خارجه ایران در اولین هفته کاری خود به دومین سفر خارجی خود نیز رفت. حسین امیرعبداللهیان که روز شنبه برای حضور در نشست منطقه‌ای حمایت از عراق راهی بغداد شده بود، پس از پایان این نشست و دیدارهایی…

- صفحه ۴

سال نوزدهم • شماره ۴۰۸۳ • صفحه ۷۰۰۰ تومان

سرمقاله

شکست توسعه آمرانه خارجی در افغانستان

محمدحسین شریف‌زادگان

تحولات اخیر افغانستان را می‌توان از منظرهای مختلف مورد بررسی قرارداد؛ از دید فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، ژئوپلیتیک، توسعه اقتصادی و اجتماعی و همچنین تأثیر روی منطقه و ایران. در اینجا صرفا به مقوله توسعه پرداخته می‌شود. افغانستان جزئی از حوزه تمدن ایرانی است. ایرانیان بیشترین نزدیکی فرهنگی را به خاطر سابقه تاریخی، فرهنگ و ادب و زبان و زیست مشترک با مردم افغانستان داشته‌اند و مهم‌ترین نماد آن «خیال مشترک» مردم افغانستان و ایران با وجود گسست تاریخی تحولات توسعه بین این دو کشور است. بخش وسیعی از افغانستان جزئی از ایران‌زمین بوده است. افغانستان عمق استراتژیک فرهنگی، سیاسی و امنیتی ایران است و این امر از قرن‌های پنجم و ششم شمسی تاکنون وجود دارد. آخرین آن در زمان محمدشاه قاجار تا حکومت ناصرالدین‌شاه در جدال برای بازپس‌گیری هرات بود که با حمله‌های دولت انگلستان به خاطر ایجاد حائل برای عدم دسترسی ایران و عثمانی به حیطه کمپانی هند شرقی و منافع انگلستان در شبه‌قاره هند و ازدست‌رفتن هرات بود. مردم افغانستان زندگی سنتی و به قول شومیتز «تبادل روابط اقتصادی و اجتماعی سنتی در سطح پایینی» داشتند که با کودتاهای متعدد و اشغال توسط شوروی این تعادل به هم خورده و مرکز نتوانستند این تحول را به «تخریب خلاقانه» برای توسعه و تعادل مدرن در سطح بالاتر ارتقا دهند. هربراکه افرادی مانند امیر امان‌الله خان (۱۹۱۹-۱۹۲۹) خواستند اصلاحاتی در این جامعه برپا کنند، ازسوی بخش‌های دیگری از جامعه به علت آماده‌نبودن جامعه برای تحولات گسترده و همچنین تحریک خارجی به شکست انجامید. افغانستان با فرهنگ سنتی، سطح پایین سواد و میزان کم شهرنشینی با باورهای سنتی و روستایی پا به قرن بیستم و سپس بیست‌ویکم گذاشت. اصلاحات دولت‌های کودتایی داوودخان (۱۳۵۲) و کودتاهای متعدد مارکسیستی در افغانستان (۱۳۵۷ به بعد) که تحمیل الگوهای شوروی در جامعه سنتی و روستایی افغانستان بود، با اشغال افغانستان ازسوی شوروی (۱۳۵۸-۱۳۶۵) و نبرد همه‌جانبه مجاهدین افغان و کمک آمریکا به آنها به حکومت شبه‌دموکراتیک و سنتی مجاهدین انجامید. ضعف «دولت‌سازی» توسط دولت مجاهدین و بروز اختلافات قومی و قبیله‌ای در افغانستان موجب شد که طالبان، جریان سلفی که در کنار مجاهدین در پاکستان شکل گرفته بود، در تطبیق با زمینه‌های مذهبی و سنتی جامعه افغانستان با پیشینه روستایی مورد اقبال واقع شود و با حمایت پاکستان و عربستان به حکومت برسد. دولت طالبان (۱۳۶۵-۱۳۸۰) با پس‌زمینه‌های سنتی، سلفی و جهادی شرایط بازتولید جریان هوشمندنی مانند القاعده را که از مصر، عربستان و دیگر کشورها برای جهاد علیه شوروی و با حمایت آمریکا به افغانستان آمده بودند، فراهم کرد؛ ولی ۱۱ سپتامبر و حمله حساب‌شده به برج دوقلو و پنتاگون خشم آمریکا برای انتقام و به قول خودشان ریشه‌کن‌کردن تروریسم را برانگیخت و حمله آمریکا نظامی در افغانستان انجامید. حال در چنین زمینه اجتماعی-فرهنگی جامعه سنتی و قبیله‌ای افغانستان، آمریکا می‌خواست دموکراسی تبلیغی خود، جمهوری مودرتناظرش و شرایط رشد و توسعه اقتصادی مودرنظرش را در افغانستان پیاده کند. با پس‌کشیدن دولت نظامی ژنرال‌های آمریکایی زمینه تدوین قانون اساسی و انتخابات ریاست‌جمهوری و تشکیل دولت دموکراتیک فراهم شد. در تدوین قانون اساسی «لویی چرک» که شورای ریش‌سفیدان و منتقدین جامعه بود، به تمایل جامعه به ارزش‌های سنتی پادشاهی در درون یک نظام جمهوری تن داد و در بندی از قانون اساسی ظاهرشاه را از ایتالیا به افغانستان آورد و او را بابای ملت نام نهاد. انتخابات انجام شد ولی قوم پشتون که خود را همواره حاکم افغانستان می‌دانست، نمی‌خواست به نتایج انتخابات تن دهد و با تقلب و ایجاد مشکل، نتایج انتخابات را به نفع خود منحرف کرد و آمریکایی‌ها مداخله کردند و نتایج یک انتخابات به‌ظاهر دموکراتیک را به یک مصالحه قبیله‌ای بین مدعیان تبدیل و شراکت در حکومت را بین آنها ایجاد کردند.

ادامه در صفحه ۲

ادامه در صفحه ۵